

AMATØRER KONTRA PROFESJONISTER. Vi oplever i disse dager den første alvorlige opposisjon mot hitler og hans militærpolitikk. Det er ganske symptomatisk at denne opposisjonen kommer fra offiserskred. Offiserene skulde da i all fall være istann til å bedømme verdien av de to ting, som Goebbels og dermed det tyske folk holder motet oppe med: "den operative reserve" og de nye våpen. Vi har tidligere offentliggjort ting som tyder på at opposisjonen mot hitler vokser ettersom krigen truer med å utarte til en krigsstrømfølge som følge av hans "intuitive" krigsførsel, og at det særlig er hans eldste og mest militært skolerte generaler som våger å ytre sine tvil. V. Rundstedts og v. Falkenhausens avgang forleden må sees i forbindelse med de begivenheter som ledet til kuppforsøket. Det er også ting som tyder på at Kesselring kommer til å falle sammen med linjen Pisa-Firenze-Rimini. En annen ting som tyder i samme retning er at de tyske generaler - især på østfronten - i motsetning til tidligere ikke er besjålet av den samme "kamp-til-siste-mann-vilje", men heller lar sig ta til fange enn å fortsette den ulike kamp. Hvordan nu enn utgangen på den nåværende krise blir - og det ser ut som Himmler fremdeles har situasjonen i sin hånd, selv om han ikke har greid å likvidere de virkelige ledere av revolten - har hitler lidt et avgjørende nederlag. Et nederlag som kanskje vil vise seg å være mer avgjørende enn hans mange militære. Myten om "et folk, en fører, en her" er ikke mer. De hystoriske opprop som ble sendt ut i forbindelse med kuppet, viser med all ønskelig tydelighet at det ikke er noen isolert liten klikk som står bak, men sterke krefter innen det tyske offiserskorps. Som det sto i det offisielle tyske kommandø kuppet, var "opprørerne skutt av bataljoner av heren". Men behøver ikke bruke hele bataljonene som eksekusjonspolotonger dersom det er noen få mann som skal skytes. De manglende lojalitetserklæringer fra Kesselring og armésjefene på østfronten er også påfallende. At den hittilværende generalstabssjef Zeitzler er forsvunnet fra skueplassen er også verd å notere. Hvordan nu enn saken står i øieblikket: Vi vet hvordan vi vilde følt oss, dersom kong Haak begynte å sende ut taarekvalte opprop til oss om å forbli loyale mot ham. Vi vilde ikke føle tilliten vokse - og ikke tror vi erfarer fra hitler eller hans gjenværende generaler vil ha samme tynade som før.

Men en ting skal vi ikke glemme. De kretser som står bak kuppforsøket denne gang er ikke av den art som kan frelse det tyske folk over i en mindelig ordning med de allierte. Det er prøysser-banden fra før 1914, blandet med ny-nazistiske gangstemetoder som gjør seg gjeldende. Vi har i og for seg intet imot å se hitler i en varmere verden, men vi foretrekker dog at hans avreise vil finne sted i mer legale former - og vi tror ikke de allierte ledere ønsker å gjenkjenne hans mordere. Kuppet ble ikke gjort som en protest mot at hitler begynte krigen, men fordi han * taper den. Det er de gamle offiserkretser som prøver å redde hva reddes kan, slik at Tyskland etter noen års - eller årtiers - forløp igjen vil være i stann til å begynne en ny krig. Men det er ikke på de premisser de Forsonete nasjoner har akseptert byrden av en total krig. Som Churchill sa i Underhuset igår: "Vi kan ikke hindre at de slåss med hverandre, og ikke skal vi hindre dem å gjøre det." Det er ikke lenger tyskerne som har utviklingen i sin hånd - selv ikke tyskere som tilsynelatende tjener de alliertes sak.

ARBOT.SJE I NORGE. Natt til 29. juni ble det foretatt et sabotagekupp på svovlsyrefabrikken på Engene. Mellom kl. 1 og halv to om natten ble vaktmannen overfalt, bakbunden og kneblet av to maskerte menn. Det samme skjedde med en mann som kjørte svovlgris samt to arbeidere på nattskiftet. Straks etter led et kolossalt smell, og maskinene som fremstiller svovlsyre, sprang i luften uten at det forøvrig skjedde noen som helst skade. Svovlsyren er en uunnværlig bestanddel ved fremstillingen av det sprengstoff som går til tyskerne, og da det ikke er noen chance for at fabrikken kan komme igang igjen så lenge krigen varer, mener man at også Engene og Gullaug sprengstoff-fabrikken kanskje snart må nedlegges driften. Ifjor var det sterkt tysk vakt hold ved fabrikken, men det ble merkelig nok fjernet for en tid siden. Smellet av sprengningen var så vellydende at tyskerne hel fra Oscarsberg øyeblikkelig innfant sig for å se hva som sto på. Det måtte også norsk og tysk sikkerhetspoliti fra Oslo og Drammen: og det lot

til at hele Kurum-landet skulle sperres forat gjerningsmennene kunne paa-
gripes. De var imidlertid forlenget forsvunnet. Samme natt ved halv-
natt-tiden ble ogsaa en svovlkullsyre-fabrikk paa Lysaker ødelagt. Det mel-
des sener atz Gullang og Engene maatte innstille driften den 30. juni.
De nye fabrikker sies av Norsk Sprengstoffindustri.

NYHETENE FRA LONDON MANDAG DEN 24. JULI 1944 KL. 18,30.

ØSTFRONTEN. Russerne strømmer vestover med rekordfart fra Peipus-sjøen til
Karpaterne, enkelte steder har de gjort opptil 60 km. i døgnet. Etterat
festningsbyen Pskov ble tatt med storm, strømmer russerne inn i Estland
gjennom to store huller i de tyske linjer. I Letvia har de avskåret jern-
banen mellom Rezekne (Rositten) og Dvinsk, og står bare 8 km. nord for
Dvinsk (tysk Dünaburg, latvisk Daugavpils. Vi nevner like godt alle tre
ferner, for den tyske propaganda vil sannsynligvis melde imorgen at russerne
er slaatt tilbake ved den viktige by Dünaburg, i overmorgen meldes om kamper
i Dvinsk, og dagen etter har tyskerne rømmet det betydningsløse sted Daugav-
pils.-) Men vi maa videre: alle de viktige byer Dvinsk, Kaunas, Bialystock,
Brest Litovsk og Lwow er i feresonen. Tyskerne er drevet ut av Sjedlots
nordvest for Brest Litovsk paa jernbanen til Warsjava. Dermed står russer-
ne bare 80 km. fra den polske hovedstad. Russiske styrker har omgatt Lublin
sør for Brest Litovsk, samtidig som det er østkamper i byen Lublin selv.
Russerne står paa dette avsnitt bare 40 km. fra Weichsel. Lengre sørpaa
har russerne inntatt Jaroslav nordvest for Lwow og like ved festningsbyen
Buzanyisl, som dermed er kommet innen slagvidde. Den dekker innfallsveien
til Krakau. Den 4. tyske arme har etter dette bare veien gjennom Karpaterne
tilbake som retrettlinje. Russerne står naa bare 250 km. fra den schle-
siske grensen, og i de siste 4 ukene har de tilbakelagt 750 km. En slik
fremrykning som russernes i disse dager er bare mulig naar motstanderens
frentlinje er fullstendig slaatt i stykker. Av de innesluttede tyske styr-
ker ved Brody meldes at over 30.000 er drept og 15.000 fanget. To nye gene-
raler er falt, og tallet kommer dermed opp i 11. 23 har overgitt seg.

SØRFRONTEN. De allierte har naa fast grep om elva Arno fra munningen til
32 km. fra Firenze. Marina di Pisa ved kysten er inntatt, og av Pisa selv
male den del som ligger sør for Arno. Franske styrker fra Poggibonsi står
20 km. fra Firenze. Paa midteavsnittet har 8. arme tatt det viktige sted
Terranuova. Paa Adriakysten lokal framgang. Fra baser i Italia er mili-
tærmaal ved Bukarest og i Albania bombet igear. Videre har amerikanske
langdistansefly fra Italia anrepet flyplasser i Romania og fortsatt til
flyplasser i Russland. 31 tyske fly ble ødelagt paa bakken og 15 skutt ned
under luftkamp. 5 amerikanske fly savnes.

VESTFRONTEN. Stillingen er stort sett uforandret, det har bare vart lokale
kamper ved Orne og sør for Sove. Churchill er kommet tilbake til England
etter en tre dagers runde ved frontene i Normandie. Det har vart kraftig
bombing av maal i Tyskland. I natt slapp britiske fly 2500 tonn bomber
over flaatehavnen Kiel. Mosquitos kastet 2-tonns bomber over Berling og
var ogsaa over Ruhr. Miner ble lagt ut i tyske farvann. I siste uke har
det vart 6431 innflyvninger over Tyskland av amerikanerne alene.

STILLINGEN I TYSKLAND. Det er gaatt 4 dager siden verden fikk melding om
attentatet mot Hitler, og enda har ingen av armechefene paa Østfronten
og heller ikke Kesselring i Italia gitt Hitler sin lojalitetserklæring.
Ogsaa hærens øverste sjef Keitel har vart taus, men det sies at han har
hatt konferanser med Hitler. I Tyskland holder Himmler paa med en veldig
"utrensning". Det foregaar ren menneskejakt. 500 skal vare drept eller
arrestert og 10.000 i dekning. Dette overstiger tallene fra "de lange
natt" for 10 aar siden, da Röhm og hans feller ble skutt. Som
engang prøver Hitler og Himmler dessuten aa faa hasen paa andre folk i
opposisjon, selv om de ikke har noe med attentatet aa gjøre. Det heter at
fhv.riksbankdirektor Schacht og fhv.utenriksminister v. Neurath skal vare
jaget, men dette er ikke bekreftet. Arbeidsfrontlederen Ley har skrevet
en artikkel som synes aa hisse til klassekamp mellom nazistene og hele den
preyssiske adel. I flere større byer har det vart sammenstøt. I Berlin
er det stor uro over hendingsene paa Østfronten. Himmler kan knapt bringe
krisen til opphør, for han kjemper ikke mot en klikk, men mot en nasjon i
nederlag, et nederlag som de allierte harer og luftstyrker gjør stadig kla-
rere. Den pessimistiske Churchill selv uttaler at etterat tyskerne har
begynt aa skyte paa hverandre, kan det hende krigen vil slutte tidligere
enn vi turde haape.